

CONCLUSIONS

LXIII REGULAR ANNUAL CONFERENCE OF THE SERBIAN ASSOCIATION FOR CRIMINAL LAW THEORY AND PRACTICE

Zlatibor, 19-21 September 2024

The Serbian Association for Criminal Law Theory and Practice, in cooperation with the Institute of Criminological and Sociological Research, the Ministry of Justice of the Republic of Serbia, and the Judicial Academy, and with the support of the OSCE Mission in Serbia, organized the LXIII Regular Annual Conference of the Association on the following topic: “Penal Policy and Adequacy of the Reaction to Crime“. The Conference was held from September 19 to 21 in Zlatibor.

As a result of the presented papers and the expert discussion, the following conclusions have been adopted:

Criminal substantive legislation:

1. The preventive dimension of punishment must be prioritized in the acceptance of mixed theories regarding its purpose. This necessitates limiting the quantum of punishment by introducing proportionality in its imposition.
2. The ultimate retributivist approach results in counter-effects. The ultima ratio dimension is the primary characteristic of criminal law, and it is essential not to disregard it. Additionally, the state employs other methods of social control and reaction.
3. It is imperative to establish a definitive stance concerning the legal-dogmatic and legislative-technical approaches, as each reform creates distinct dilemmas. The fundamental principles of criminal law must be prioritized. Hypertrophic incrimination, casuistic approach, and persistent aggravation of penalties are considered as the negative dimensions.

Criminal procedural legislation

1. In general, the proposed amendments to the current text of the Code of Criminal Procedure will enhance its text and eradicate or enhance certain normative solutions that are fundamentally flawed. This is the case, for instance, with rulings regarding the initiation of the investigation, the type and control of the public pro-

secutor's act on the initiation of the investigation, the status of the injured party, the principle of the opportunity of criminal prosecution, regulation of the main hearing, the preparatory hearing, the system of legal remedies, and similarly.

2. The participants of the Conference noted with satisfaction the fact that in the preparation of the working version of the planned amendments to the Code of Criminal Procedure, the positions taken at the Conference and expressed in the conclusions were taken into account after the adoption of the Code of Criminal Procedure from 2011.
3. The upcoming planned amendments to the Code of Criminal Procedure are only one step in a process that should ultimately lead to the adoption of a new Code of Criminal Procedure. The text of the new Code of Criminal Procedure should be much more in line with the continental European tradition of Serbian criminal procedural law.

Juvenile criminal legislation

1. The Law on juvenile offenders and criminal protection of juveniles has been in force since 2006, without any amendments. It was in accordance with the international standards of the period and accommodated the advancements in juvenile criminal law in the Republic of Serbia at the time of its adoption. Two decades post-adoption and in light of acknowledged issues in its implementation, the evolving nature of juvenile delinquency necessitates the enhancement of the normative framework through the enactment of a new law aligned with both national and international legal standards.
2. The new "criminal law for juveniles," encompassing material, procedural, and enforceable aspects, must strike an optimal balance between maintaining effective existing solutions and addressing identified deficiencies, as well as prescribing new and more effective forms of reaction concerning the current needs of harmonization with the Constitution of the Republic of Serbia, the Criminal Code, the Code of Criminal Procedure (taking into account the amendments expected by the end of 2024).

Criminal executive legislation:

The state of executive criminal legislation has been unsatisfactory for an extended period. This is primarily due to the inconsistency of various regulations in this field, the inadequate development of specific enforcement rules, and the systemic inconsistency of the entire penal legislation. The announced changes to substantive and procedural criminal legislation, like certain previous modifications, necessitate interventions in the field of enforcement of criminal sanctions. The purpose of

execution of the life sentence and special norms of execution should be prescribed in light of the increasing prevalence of life imprisonment. It is important to bear in mind that life imprisonment is a distinct punishment from a prison sentence, both formally and essentially. Special interventions are required in the field of alternative sanctions and measures execution in order to improve the conditions for their application, which would have a positive effect on the increased participation of certain measures and sanctions in public prosecution and court practice. Ultimately, this improves the efficiency of criminal proceedings and relieves the prison system by reducing the number of short prison sentences imposed.

Misdemeanor legislation

1. In order to enhance trust in the judiciary and unify judicial practice, it is imperative to monitor the official statistics on the imposed misdemeanor sanctions in misdemeanor proceedings.
2. It is deemed necessary to set up gatherings of judges of misdemeanor courts to establish positions on the type and duration of misdemeanor sanctions that should be imposed, with a particular emphasis on the imposition of protective measures.
3. It is necessary to create preconditions for the practical application of the punishment of Community service in misdemeanor proceedings.
4. It is imperative to commence the process of amending the Law on Misdemeanors.
5. It is necessary to ensure the normative compliance of the Law on Misdemeanors with the Law on juvenile offenders and criminal protection of juveniles.

ZAKLJUČCI

LXIII REDOVNOG GODIŠNJEG SAVETOVANJA SRPSKOG UDRUŽENJA ZA KRIVIČNOPRAVNU TEORIJU I PRAKSU

Zlatibor, 19–21. septembar 2024. godine

Srpsko udruženje za krivičnopravnu teoriju i praksu u saradnji sa Institutom za kriminološka i sociološka istraživanja, Ministarstvom pravde Republike Srbije i Pravosudnom akademijom, a uz podršku misije OEBS u Srbiji, organizovali su LXIII redovno godišnje savetovanje Udruženja na temu „Kaznena politika i adekvatnost reakcije na kriminalitet“. Konferencija je održana od 19. do 21. septembra na Zlatiboru.

Kao rezultat prezentovanih radova, diskusija i okruglih stolova na temu izmena i dopuna kaznenog zakonodavstva, zaključeno je da je neophodno je voditi računa o sledećem:

Krivično materijalno zakonodavstvo:

1. U prihvatanju mešovitih teorija o svrsi kazne neophodno je da preventivna dimenzija kazne bude u prvom planu, a to podrazumeva ograničenje kvantuma kazne uvođenjem proporcionalnosti u njenom izricanju.
2. Ultimativno-retributivistički pristup dovodi do kontraefekata. Ne treba zane-mariti glavnu osobinu krivičnog prava, a to je ultima ratio dimenzija. Država raspolaže i drugim oblicima reakcije i socijalne kontrole.
3. Svaka reforma izaziva određene dileme, pa je u pogledu pravno-dogmatskog i legislativno-tehničkog pristupa potrebno imati jasan stav. U prvom planu treba da budu osnovna načela krivičnog prava. Hipertrofija inkriminacija, kazuistički pristup i permanentno zaoštavanje kazni spadaju u negativne dimenzije.

Krivično procesno zakonodavstvo:

1. Planiranim izmenama i dopunama važećeg teksta Zakonika o krivičnom postupku načelno posmatrano poboljšava se njegov tekst, otklanjaju se i poboljšavaju neka od suštinski loših normativnih rešenja. To je slučaj, na primer, sa rešenjima vezanim za pokretanje istrage, vrste i kontrole akta javnog tužioca o pokretanju istrage, statusom oštećenog lica, načela oportuniteta krivičnog gonjenja, uređenja glavnog pretresa, pripremnog ročišta, sistema pravnih lekova i slično.

2. Učesnici savetovanja sa zadovoljstvom konstatuju činjenicu da su u izradi radne verzije planiranih izmena i dopuna važećeg teksta Zakonika o krivičnom postupku uzeti u obzir stavovi zauzeti na savetovanju i izraženi u zaključcima usvojenim nakon donošenja Zakonika o krivičnom postupku iz 2011. godine.
3. Predstojeće planirane izmene i dopune Zakonika o krivičnom postupku predstavljaju samo jedan korak na putu čiji cilj treba da bude donošenje novog Zakonika o krivičnom postupku čiji bi tekst trebalo da bude znatno više u skladu sa kontinentalno-evropskom tradicijom srpskog krivičnog procesnog prava.

Maloletničko krivično zakonodavstvo:

1. Zakon o maloletnim učinocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih oštećenih lica, bez ijedne izmene i dopune, u primeni je od 2006. godine. U momentu kada je donesen, uvažavao je tadašnji razvoj maloletničkog krivičnog prava u Republici Srbiji i bio je usklađen sa međunarodnim standardima tog vremena. Dvadeset godina nakon njegovog usvajanja i prepoznatih problema u njegovoj primeni, promenjenoj strukturi kriminaliteta maloletnika, nameće se kao neophodnost unapređivanje normativnog okvira donošenjem novog zakona usklađenog sa nacionalnim i međunarodnim pravnim okvirom.
2. Novo "krivično pravo za maloletnike", materijalno, procesno i izvršno, mora da ostvari dobar balans između potrebe da se zadrže u praksi dobra i proverena rešenja i da se otklone uočeni nedostaci, kao i da se propišu novi i efikasniji oblici reakcije u odnosu na trenutne potrebe usklađivanja sa Ustavom Republike Srbije, Krivičnim zakonikom, Zakonikom o krivičnom postupku (imajući u vidu izmene i dopune koje se očekuju do kraja 2024. godine).

Krivično izvršno zakonodavstvo:

Stanje u izvršnom kaznenom zakonodavstvu se duže vreme ne može oceniti kao zadovoljavajuće zbog, s jedne strane, neusaglašenosti različitih propisa u ovoj oblasti i nedovoljne razrađenosti pojedinih pravila izvršenja kao i zbog systemske neusaglašenosti kompletnog kaznenog zakonodavstva. Najavljene izmene materijalnog i procesnog krivičnog zakonodavstva, poput pojedinih ranijih izmena, iziskuju intervencije i u oblasti izvršenja kaznenih sankcija. Zbog sve šire primene doživotnog zatvora trebalo bi propisati svrhu izvršenja te kazne i posebna pravila izvršenja, imajući u vidu da se kako formalno tako i suštinski radi o drugačijoj kazni u odnosu na kaznu zatvora. Posebne intervencije su potrebne u oblasti izvršenja vanzavodskih sankcija i mera kako bi se poboljšali uslovi za njihovu primenu a što bi se pozitivno odrazilo i na veće učešće pojedinih mera i sankcija u javnotužilačkoj i sudskoj prak-

si. U krajnjoj liniji, tako se poboljšava efikasnost krivičnog postupka i rasterećuje zatvorski sistem smanjenjem broja izrečenih kratkih kazni zatvora.

Prekršajno zakonodavstvo:

1. Neophodno je praćenje zvanične statistike o izrečenim prekršajnim sankcijama u prekršajnom postupku radi ujednačavanja sudske prakse, radi jačanja poverenja u sudstvo.
2. Smatra se potrebnim održavanje skupova sudija prekršajnih sudova na kojim bi bili usvojeni stavovi o vrsti i visini izrečenih prekršajnih sankcija, sa osvrtom na izricanje zaštitnih mera.
3. Neophodno je stvoriti preduslove za praktičnu primenu kazne rada u javnom interesu u prekršajnom postupku.
4. Potrebno je pristupiti radu na izmenama i dopunama Zakona o prekršajima.
5. Neophodno je obezbediti normativnu usaglašenost Zakona o prekršajima sa Zakonom o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih oštećenih lica.